

Namazı cemaatle kılmanın hükmü ve faziletleri

Trabzon'dan Cemil Er: “‘Yatsı ve sabah namazlarında cemaate gitmemek münafıklık alâmetidir’ diye bir hadis var mı? Varsa bunu nasıl anlamalıyız?”

NAMAZDA CEMAAT OLMAK ŞEİRİDENDİR

Namazı cemaatle kılmak şair-i İslâmiyedir.1 Mü'minlerin kalplerini birleştirir.2

Melekler de saf saf cemaat hâlinde ibadet ederler.

Namazda cemaat olmanın hükmü tartışılmıştır: Farz-ı kifaye diyen olduğu gibi, vacip diyen de, sünnet-i müekkede diyen de olmuştur. Sünnet-i Müekkede diyen çoğunluktadır.

Hasan-ı Basrî'ye, “nafile oruç tutan bir kimseye annesi orucunu açmasını emrederse orucunu açar mı?” diye sorulunca, “Açar. Kendisine kaza da gerekmez. Bu kimse hem oruç tutma, hem de anneye itaat etme sevabı kazanır” demiştir. Sonra tekrar: “Peki, annesi yatsı namazını cemaatle kılmaktan alıkoysa buna ne dersiniz?” diye sorulunca Hazret: “Annesinin buna hakkı yoktur. Çünkü bu farzdır” dedi.3

Yıl 1952. Bediüzzaman İstanbul'da Gençlik Rehberi mahkemesi duruşmasında. Üstad bilirkişilerin hazırladığı Gençlik Rehberi raporuna itiraz ediyor. İkinci namazının vakti girmiştir. Üstad, namaz kılmak üzere müsaade istiyor. Mahkeme Reisi izin verince Üstad, talebelerinin kollarında binlerce dinleyicinin sevgi seli ve alkış tufanı arasında bir otomobil ile Sultanahmet Camii'ne gidiyor ve ikinci namazını orada cemaatle kılıp dönüyorlar.4

Zikrettiğimiz bu hükümler ve yaklaşımlar bize namazı cemaatle kılmanın çok kuvvetli, terk edilmemesi gereken bir emir olduğunu gösteriyor.

HZ. PEYGAMBER (ASM) NAMAZDA CEMAATİ TEŞVİK EDİYOR

* Resûlullah (asm) şöyle buyurdu: “Kim yatsıyı bir cemaat içinde kılsa sanki gecenin yarısını ihya etmiş gibi olur, kim de sabah namazını bir cemaat içinde kılsa

sanki gecenin tamamını namazla geçirmiş gibi olur.”5

* Resûlullah (asm) bir diğer hadislerinde buyurdular ki: “Cemaatle kılınan namaz, ayrı kılınan namazdan yirmi yedi (bir rivayette yirmi beş) derece üstündür.”6

Bu yüksek derecenin hikmetini Bediüzzaman Hazretleri şöyle izah ediyor:

“Mü’minler ibadetlerinde, duâlarında birbirine dayanarak cemaatle kıldıkları namaz ve sair ibadetlerinde büyük bir sır vardır ki, her bir fert, kendi ibadetinden kazandığı miktardan pek fazla bir sevap cemaatten kazanıyor. Ve her bir fert ötekilere duâcı olur, şefaathçi olur, tezkiyecî olur—bilhassa Peygamber Aleyhissalatü Vesselâma... Ve keza, her bir fert, arkadaşlarının saadetinden zevk alır ve Hallak-ı Kâinat’a ubudiyet etmeye ve saadet-i ebediyeye namzet olur.

“İşte mü’minler arasında, cemaatler sayesinde husûle gelen şu ulvî, manevî teavün ve birbirine yardımlaşmakla hilâfete haml, emanete mazhar olmakla beraber mahlûkat içerisinde mükerrem unvanını almıştır.”7

* Übeyy İbnu Ka’b (ra) anlatıyor: “Bir adam vardı Mescide ondan daha uzakta oturan birini bilmiyordum. Namazları da hiç kaçırmıyordu. Kendisine: “Bir eşek alsan da karanlık veya sıcak zamanlarda binsen!” denilmişti, dedi ki: “Evimin mescide yakın olması beni memnun etmez. Ben mescide kadar yürümelerimin, sonra da aileme dönüşlerimin sevab olarak yazılmasını diliyorum.” Bunu işiten Resûlullah (asm):

‘Allah isteklerini verdi’ buyurdu.”8

HZ. PEYGAMBER (ASM) NAMAZDA CEMAATİ EMREDİYOR

* Resûlullah (asm) bir gün, yatsı namazında cemaate yönelerek: “Münafıklara en ağır gelen namaz yatsı namazıyla sabah namazıdır. Eğer bu iki namazdaki hayrın ne olduğunu bilselerdi, emekleyerek de olsa onları kılmaya gelirlerdi. Nefsimi kudret eliyle tutan Zât’a kasem olsun; isterim ki ezan okutup namaza başlayayım, sonra namazı kıldırması için yerime birini bırakayım ve kucaklarında odun desteleri olan bir grup adamla namaza gelmeyenlere gideyim ve evlerini üzerlerine yıkayım.”9 buyurdu.

Gözleri görmeyen İbn-i Ümmi Mektûm:

“Ya Resulallah! Benim durumumu biliyorsun. Benimle mescid arasında ağaçlar, hurmalar var, her zaman rehber de bulamıyorum.” der.

Resûlullah (asm):

“Ezanı işitiyor musun?” diye sorar:

“Evet!” deyince:

“Öyle ise cemaate gel!” buyurur ve İbn-i Ümmi Mektum’un ezanı işittiği ve bir rahatsızlığı olmadığı sürece namazı evinde kılmasına ruhsat vermez.”¹⁰

Dipnotlar:

1- Sözler, s. 183.

2- Lem’alar, s. 130; Mesnevî-i Nuriye, s. 139.

3- Kütüb-ü Sitte, 9/115.

4- Tarihçe-i Hayat, s. 562.

5- Müslim, Mesâcid 260, (656), Muvatta, Salâtu’l-Cemâ’a 7, (1, 132); Ebû Dâvud, Salât 48, (555); Tirmizî, Salât 165. (221).

6- Buhârî, Ezân 30, Müslim, Salât 272.

7- Mesnevî-i Nuriye, s. 201.

8- Müslim, Mesâcid 278, (663); Ebû Dâvud, Salât 49, (586).]

9- Buhârî, Ezân 29, Husûmât 5, Ahkâm 52; Müslim, Mesâcid 252, (651); Muvatta, Salâtu’l-Cemâ’a 3, (1, 129-130); Ebû Dâvud, Salât 47, (548, 549); Tirmizî, Salât 162, (217); Nesâî, İmâmet 49, (2, 107).]

10- Müslim, Mesâcid 255, (653); Nesâî, İmâmet 50, (2, 109); Ebû Dâvud, Salât 47, (552).]